

STOMATOLOGIK KASALLIKLARDA MAHALLIY OG‘RIQSIZLANTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI VA SAMARADORLIK MEZONLARI

Usmanova Shoirav Ravshanbekovna

Alfraganus University

Stomatologiya kafedrası professori

Sur’atov Dilmurod Xikmatilla o‘g‘li

Alfraganus University

Stomatologiya ishi yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Xusanov Xamidullo Farxod o‘g‘li

Alfraganus University

Stomatologiya ishi yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Raxmatullayeva Dilnoza Utkurovna

vrach stomatolog

Kirish. Stomatologiyada davolash va jarrohlik muolajalarining muvaffaqiyati to‘g‘ri va xavfsiz og‘riqsizlantirishga (anesteziyaga) bevosita bog‘liq. Mahalliy og‘riqsizlantirish bemorning psixoemotsional holatini barqarorlashtirish, muolaja davomida og‘riq sezgisini butunlay yo‘qotish va shifokorning sifatli ishlashi uchun qulay sharoit yaratish imkonini beradi.

Mavzuning dolzarbligi. Zamonaviy stomatologiyada uzoq vaqt qo‘llanilgan va allergik reaksiyalar xavfi yuqori bo‘lgan novokain va lidokain kabi preparatlar o‘rnini kam toksik va yuqori samarali artikain hamda mepivakain asosidagi anesteziya vositalari egallamoqda. Shu bilan birga, bemorlarning yoshi va umumiy somatik kasalliklarini (yurak-qon tomir, qandli diabet va b.) hisobga olgan holda anesteziyani to‘g‘ri tanlash dolzarb masala bo‘lib qolmoqda.

Mahalliy og‘riqsizlantirishning asosiy usullari:

Applikatsion (yuzaki) anesteziya:

Inyeksiya (igna sanchish) joyini, milk chetlarini og‘riqsizlantirish yoki tish toshlarini olishdan oldin qo‘llaniladi. Ko‘pincha gel yoki sprej shaklidagi lidokain yoki benzokain preparatlari ishlatiladi.

Infiltratsion anesteziya:

Ko‘p hollarda yuqori jag‘ tishlarini davolashda qo‘llaniladi, chunki yuqori jag‘ suyagi g‘ovakli tuzilishga ega bo‘lib, anesteziya vositasi tish ildiziga oson o‘tadi.

O‘tkazuvchi (provodnikovaya) anesteziya:

Anestetik modda nerv poyasiga yuboriladi va u o‘sha nerv innervatsiya qiladigan butun bir sohani og‘riqsizlantiradi. Pastki jag‘ tishlarini (ayniqsa, chaynash tishlarini) davolash va sug‘urishda (mandibular, torusal anesteziya) keng qo‘llaniladi.

Zamonaviy targetsiyali usullar:

Intraligamentar (tish boylami ichiga) va intraosseoz (suyak ichiga) anesteziya. Bu usullarda juda kam miqdordagi anestetik yuborilib, faqat bitta tishning o‘zi va uning atrofidagi to‘qima tezkor hamda chuqur og‘riqsizlantiriladi.

Anestetiklarni tanlash va xavfsizlik qoidalari:

Zamonaviy stomatologiyada **artikain** (masalan, UltrakaIn, Septanest) oltin standart hisoblanadi. U lidokainga nisbatan 5 barobar kuchliroq, ammo toksikligi past va to‘qimalarga tez so‘riladi.

Vazokonstriktorlar (qon tomirni toraytiruvchi moddalar): Anesteziya muddatini uzaytirish va qonashni kamaytirish uchun anestetik tarkibiga **adrenalin (epinefrin)** qo‘shiladi (1:100 000 yoki 1:200 000 nisbatda).

Xulosa. Stomatologik kasalliklarni davolashda mahalliy og‘riqsizlantirish usulini to‘g‘ri tanlash har bir bemorga individual yondashuvni talab qiladi. Anesteziyaning zamonaviy turlari va preparatlarini to‘g‘ri qo‘llash asoratlarning oldini oladi va stomatologik yordam ko‘rsatish sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.